

การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวอิสลามประจำปีการศึกษา2560 Assessment of Islamic Moral and Ethics Development Project in Year 2017

สุกรี บุญเทพ^{1*} และหมัดฟาซี รูบามา²
Sukree Boontep^{1*} and Madpouzee Rubama²

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการเมืองการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Lecturer Department of Politics and Government, Faculty of Political Science, Hatyai University.

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารจัดการท้องถิ่น, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² Lecturer of Department Local Governance, Faculty of Political Science, Hatyai University.

* Corresponding author, E-mail: sukree@hu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมตามแนวอิสลามประจำปี 2560 ของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ในการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ประกอบกับการวิเคราะห์ผลกระทบ (Impact) จากการจัดโครงการ โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่มได้แก่ นักศึกษาผู้ที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 218 คน และคณะกรรมการดำเนินโครงการตามคำประกาศแต่งตั้งของมหาวิทยาลัยจำนวน 14 คน ผลการศึกษาพบว่าด้านบริบทมีความเหมาะสม เพราะเป็นการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักศึกษาตามความเชื่อในศาสนาที่ตนเองนับถือ ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่าบุคลากรมีความพร้อมและเอื้อต่อการจัดโครงการ ส่วนในมิติด้านสถานที่ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ให้การสนับสนุนสถานที่และอุปกรณ์สำหรับการจัดโครงการซึ่งสถานที่ในการจัดมีความเหมาะสมและอุปกรณ์ต่างๆมีความทันสมัย โดยผู้เข้าร่วมโครงการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.71 ด้านกระบวนการ พบว่า มีกระบวนการสำคัญที่ส่งผลให้การจัดโครงการประสบความสำเร็จมีดังนี้ กระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินโครงการที่เป็นคณาจารย์มุสลิมและมีการเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีประสบการณ์โดยตรงในการจัดอบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษา ซึ่งด้านวิทยากรผู้ให้ความรู้ผู้เข้าร่วมโครงการได้ประเมินความพึงพอใจในภาพรวม ค่าเฉลี่ย 4.64 ส่วนกระบวนการจัดหางบประมาณสนับสนุน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่สนับสนุนงบประมาณในการจัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลามประจำปี 2560 ด้านผลผลิต พบว่า ในการจัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลามประจำปี 2560 นักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการผ่านการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลามคิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.70 โดยนักศึกษาที่เข้าร่วมอบรมได้รับความรู้หลังจากการอบรมเพิ่มมากขึ้นโดยมีค่าเฉลี่ย 4.67 เมื่อเปรียบเทียบกับความรู้ก่อนเข้าร่วมอบรมที่มีค่าเฉลี่ย 4.50 ด้านผลกระทบ พบว่า ในการจัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลามประจำปี 2560 ผู้เข้าร่วมโครงการมีข้อเสนอแนะว่าบริบทของการจัดโครงการควรจัดที่มัสยิดจะมีความเหมาะสมมากกว่าจัดในมหาวิทยาลัย เนื่องจากความสะดวกและความเหมาะสมในการปฏิบัติศาสนกิจระหว่างผู้ชายและผู้หญิง นอกจากนี้ นักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการ

ยังมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มวันและเวลาในการจัดโครงการให้มากกว่านี้ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ซึมซับบรรยากาศ และเข้าใจบริบทการปฏิบัติตนเป็นมุสลิมที่ดีตามแนวทางและตามคำสอนของศาสนาอิสลามได้

คำสำคัญ: คุณธรรมอิสลาม, จริยธรรมอิสลาม

Abstract

This research aims to assessment of Islamic Moral and Ethics Development Project in Year 2017, Hatyai University by using Stufflebeam's CIPP Model 4 aspect of assessment are context, input, process and product which impact analysis of this project. The population and sample groups in this study are divided into 2 groups which are 218 students who participated in the project and the committee according to the announcement of the university's designation of 14 people. The study found that the context is appropriate. Because it is to promote morality and ethics for students according to their beliefs in religion. As for the import factor, it is found that the personnel are ready and conducive to the project arrangement. In terms of location dimensions Hatyai University provides support for facilities and equipment for project management, where the venue is suitable and the equipment is up to date. In which the project participants assess the overall satisfaction at the highest level with an average of 4.71. As for the process, it is found that there are important processes that result in successful project management as follows: The process of appointing a committee for project implementation is a Muslim lecturer and inviting speakers who experts and direct experience in organizing training to provide knowledge on morality and ethics to students. In the aspect of the speakers, the educators, the participants assessed the overall satisfaction with the average of 4.64. As for the budget procurement process Hatyai University supported the budget for the production project. It was found that in organizing the Moral and Ethics Development Project of the Year 2017, the students who participated in the project passed. Equal to 100 percent. The overall satisfaction assessment was at the highest level, averaging 4.70, with the additional students receiving training after the project, averaging 4.67, when compared to the knowledge before attending the project. with an average of 4.50. As for the impact, it was found that in the project arrangement project participants have suggested that the context of the project should be arranged at the mosque to be more appropriate than the university. Due to the convenience and appropriateness of religious practices between men and women. In addition, the students who participated in the project also had a suggestion to add more days and times in organizing the project. In order for students to absorb the atmosphere and understand the context of good Muslim practice according to the guidelines and teachings of Islam.

Keywords: Islamic Moral, Islamic Ethics

บทนำ

ประเทศไทยปัจจุบันเป็นสังคมที่การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในภาคส่วนต่างๆ จนมีความเจริญและพัฒนาทางด้านวัตถุอย่างรวดเร็ว แต่ในขณะเดียวกัน คุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคมกลับลดลงอย่างน่าตกใจ เห็นได้จากเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการฆาตกรรม หรือแม้แต่การทุจริต คอร์รัปชันของข้าราชการหรือนักการเมือง นั้นแสดงให้เห็นว่าสังคมไทยต้องมีการสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักศึกษาที่จะเติบโตขึ้นไปเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต ซึ่งนอกเหนือจากความรู้ในวิชาการที่สถาบันการศึกษามิหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนแล้ว การสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรมก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้สังคมโดยรวมมีความเข้มแข็ง รวมทั้งยังเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้มีความอยู่ดีมีสุข รู้จักความพอประมาณอย่างมีเหตุผล และมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี โดยควบคู่ไปกับการพัฒนาที่มุ่งสู่คุณภาพในทุกด้านโดยเฉพาะการเสริมสร้างคนไทยในอนาคตให้มีความรู้ มีภูมิปัญญารู้เท่าทันเหตุการณ์ต่างๆของโลก เข้าใจเหตุและผลในสิ่งที่เกิดขึ้น รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏ การสร้างคุณค่าที่ดีในสังคมบนผืนแผ่นดินไทย การอนุรักษ์ วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทยมีสังคมโดยรวมที่มีคุณภาพ ประกอบด้วยความสมดุล ความพอดี ซึ่งสามารถสร้างคนให้เป็นคนดี คนเก่ง พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกพึ่งตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้คุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา เพื่อการพัฒนาคนในระยะยาว อันเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศต่อไป การศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาเพื่อการวิจัยและใช้ในการพัฒนาเยาวชน นักศึกษาไทยให้ดีขึ้นในทุกๆด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญมากและจะต้องปลูกฝังให้กับนักศึกษาที่จะเติบโตขึ้นเป็นกำลังสำคัญในสังคม เพราะถ้าคนในสังคมเป็นคนดีแล้ว สังคมก็มีความสุข แต่ถ้าคนในสังคมไม่ดีก็จะมีปัญหาเดือดร้อน มีการเอารัดเอาเปรียบ การแก่งแย่งแข่งขันในสิ่งที่ผิด คุณธรรมและจริยธรรม โดยที่กฎหมายอาจจะไม่ได้บังคับ หรือมีบทลงโทษ นอกจากนี้นักศึกษาที่ได้รับอิทธิพลต่างชาติและการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการผลิตและการดำรงชีวิต และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันทำให้นักศึกษาที่ต่างเพศกัน นักศึกษาที่เรียนต่างหลักสูตรกัน และมีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวต่างกันอาจจะมีความคิดเห็นในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมที่แตกต่างกัน คุณธรรมจริยธรรมมีความหมายรวมถึง ศีลธรรม โดยประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปัญหาหลายอย่างทางสังคม ซึ่งมีต้นเหตุมาจากคนในชาติยังขาดการศึกษาที่ดี และบกพร่องทางคุณธรรม จริยธรรม ทำให้คนจำนวนมากไม่มีเหตุผล ขาดระเบียบวินัย ขาดความรักสามัคคีและมีการเบียดเบียน ทุจริต คอร์รัปชันอยู่มาก แม้จะมีการกระตุ้นเตือนอยู่ตลอดเวลา แต่คนก็ไม่มีการตระหนักเท่าที่ควร นอกจากนั้นคุณธรรม จริยธรรมเป็นเรื่องของนามธรรมที่แก้ไขและพัฒนาได้ยาก ต้องใช้เวลาและกระทำอย่างต่อเนื่อง จึงต้องอาศัยบทบาทของทางการศึกษา ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของคนในชาติ ในการปฏิรูปการศึกษาจึงเน้น เรื่องคุณธรรม จริยธรรมและนำลงสู่การปฏิบัติ โดยในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาให้เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สถาบันการศึกษาในฐานะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคน จำเป็นต้องให้การศึกษารอบด้าน ทั้งพัฒนาความเป็นคน (Manhood) พัฒนากำลังคน (Man power) นอกจากนั้นยังต้องพัฒนาศักยภาพของคน (Man potential) เพื่อเสริมสร้างความสามารถที่ดีสู่ความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล

อีกด้วย ทั้งนี้เพื่อผลิตคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามที่สังคมและประเทศชาติต้องการ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตเพื่อให้เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ โดยกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม จึงกำหนดให้มีโครงการอบรมคุณธรรม จริยธรรมขึ้นในมหาวิทยาลัย และมอบหมายให้คณาจารย์จัดโครงการส่งเสริมและพัฒนา นักศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมขึ้นตามความเชื่อทางศาสนาของนักศึกษา ดังนั้นมหาวิทยาลัยหาดใหญ่จึงได้มอบหมายให้บุคลากรที่นับถือศาสนาดังกล่าวจัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมตามแนวความเชื่อของศาสนานั้น

โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลามถือเป็นโครงการที่ส่งเสริมการพัฒนานักศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมตามแนวความเชื่อของนักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการพัฒนาให้นักศึกษามีจิตสาธารณะ มีคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรมรวมถึงการเคารพกติกาการอยู่ร่วมกันในสังคมและเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนจบการศึกษาอีกทั้งยังเป็นการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ โดยมีการจัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมและฝึกปฏิบัติ รวมถึงการทดสอบเกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามหลักคุณธรรมจริยธรรมของศาสนาอิสลาม ผู้วิจัยจึงทำการประเมินผลโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลาม โดยใช้วิธีประเมินแบบ CIPP Midel ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ในการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ประกอบกับการวิเคราะห์ผลกระทบ (Impact) จากการจัดโครงการ เพื่อเป็นฐานข้อมูลและสามารถนำไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมในครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลามประจำปี 2560 โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ในการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ประกอบกับการวิเคราะห์ผลกระทบ (Impact) จากการจัดโครงการ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่มได้แก่ นักศึกษาผู้ที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 218 คน และคณะกรรมการดำเนินโครงการตามคำประกาศแต่งตั้งของมหาวิทยาลัยจำนวน 14 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบประเมินโครงการโดยผู้วิจัยสร้างแบบประเมินโครงการตามรูปแบบ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ในการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ประกอบกับการวิเคราะห์ผลกระทบ (Impact) จากนั้นนำไปหาค่าความสอดคล้อง IOC ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ผลการพิจารณา พบว่าแบบประเมินมีความสอดคล้อง โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบประเมินไปใช้ โดยวิธีการสอบถาม การสังเกต สัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบและผู้เข้าร่วมโครงการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบสอบถามผ่านกูเกิ้ลฟอร์มและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้เข้าร่วมโครงการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากเก็บข้อมูลเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดด้วยตนเองในทันทีที่เก็บคืนมา ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยการประมวลผลข้อมูลดังนี้

4.1 เจริญพรณนา โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้เข้าร่วมโครงการโดยการพรรณนาข้อมูล จากการสัมภาษณ์ สังเกต และวิเคราะห์เนื้อหาตามรูปแบบ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)

4.2 ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลามประจำปี 2560 ใช้สถิติเจริญพรณนา อธิบายค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเพื่อประเมินโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลามประจำปี 2560 โดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการ สังเกต สทนากลุ่ม และสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ในการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ประกอบกับการวิเคราะห์ผลกระทบ (Impact) จากการจัดโครงการ ผลการประเมินพบว่า

ด้านบริบทการส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรม ตามความเชื่อในหลักคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือมีความเหมาะสม เนื่องจากมีนักศึกษามุสลิมจากคณะต่างๆของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมโครงการก่อนจบการศึกษาจำนวน 218 คน โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลามถือเป็นโครงการที่ส่งเสริมการพัฒนานักศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมตามความแนวความเชื่อของนักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลาม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการพัฒนาให้นักศึกษามีจิตสาธารณะ มีคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรมรวมถึงการเคารพกติกาการอยู่ร่วมกันในสังคมและเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนจบการศึกษาอีกทั้งยังเป็นการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยหาดใหญ่ โดยมีการจัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมและฝึกปฏิบัติ รวมถึงการทดสอบเกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามหลักคุณธรรมจริยธรรมของศาสนาอิสลาม อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ที่สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.74 โดยนักศึกษาเห็นว่าวัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ย 4.74 โครงการมีความสอดคล้องกับหลักความเชื่อของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.70 และกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสามารถนำไปใช้ได้จริง มีค่าเฉลี่ย 4.78

ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่ามิติผู้บริหารของมหาวิทยาลัย บุคลากร มีความพร้อมและเอื้อต่อการจัดโครงการ โดยนโยบายของผู้บริหารมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ได้สนับสนุนโครงการที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม อีกทั้งมหาวิทยาลัยมีบุคลากรมุสลิมที่มีความพร้อมและมีแนวคิดสนับสนุนนโยบายของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ส่วนในมิติด้านสถานที่ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ให้การสนับสนุนสถานที่และอุปกรณ์สำหรับการจัดโครงการซึ่งสถานที่ในการจัดมีความเหมาะสมและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีความทันสมัย โดย

ผู้เข้าร่วมโครงการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.71 โดยเฉพาะความพร้อมด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 4.92 รองลงมาคือความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดโครงการมีค่าเฉลี่ย 4.75 ความพร้อมด้านสถานที่และอุปกรณ์สำหรับการจัดโครงการมีค่าเฉลี่ย 4.60 และความพร้อมของงบประมาณสำหรับการจัดโครงการ มีค่าเฉลี่ย 4.58 ตามลำดับ

ด้านกระบวนการ พบว่า มีกระบวนการสำคัญที่ส่งผลให้การจัดโครงการประสบความสำเร็จมีดังนี้ กระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินโครงการที่เป็นคณาจารย์มุสลิมและมีการเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีประสบการณ์โดยตรงในการจัดอบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษา ซึ่งด้านวิทยากรผู้ให้ความรู้ผู้เข้าร่วมโครงการได้ประเมินความพึงพอใจในภาพรวมแต่ต่างด้านนี้วิทยากรมีเทคนิคการอบรมน่าสนใจ ค่าเฉลี่ย 4.64 วิทยากรสามารถตอบคำถามได้ตรงประเด็น ค่าเฉลี่ย 4.63 วิทยากรสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาได้เหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.66 วิทยากรสามารถสร้างแรงจูงใจในการฟังได้ ค่าเฉลี่ย 4.59 เนื้อหาในการอบรมสอดคล้องกับความต้องการ ค่าเฉลี่ย 4.68 และการจัดลำดับความต่อเนื่องของเนื้อหาอย่างเป็นระบบ ค่าเฉลี่ย 4.62 ตามลำดับ ส่วนกระบวนการจัดหางบประมาณสนับสนุน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่สนับสนุนงบประมาณในการจัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลามประจำปี 2560

ด้านผลผลิต พบว่า ในการจัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลามประจำปี 2560 นักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการผ่านการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลามคิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.70 โดยนักศึกษาที่เข้าร่วมอบรมได้รับความรู้หลังจากการอบรมเพิ่มมากขึ้นโดยมีค่าเฉลี่ย 4.67 เมื่อเปรียบเทียบกับความรู้ก่อนเข้าร่วมอบรมที่มีค่าเฉลี่ย 4.50

ด้านผลกระทบ พบว่า ในการจัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลามประจำปี 2560 ผู้เข้าร่วมโครงการมีข้อเสนอแนะว่าบริบทของการจัดโครงการควรจัดที่มีสยิดจะมีความเหมาะสมมากกว่าจัดในมหาวิทยาลัย เนื่องจากความสะดวกและความเหมาะสมในการปฏิบัติศาสนกิจระหว่างผู้ชายและผู้หญิง นอกจากนี้นักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการยังมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มวันและเวลาในการจัดโครงการให้มากกว่านี้ เพื่อให้นักศึกษาได้ซึมซับบรรยากาศและเข้าใจบริบทการปฏิบัติตนเป็นมุสลิมที่ดีตามแนวทางและตามคำสอนของศาสนาอิสลามได้ โดยสามารถแสดงได้ดังตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงผลการประเมินตามรูปแบบ CIPP Model

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
ด้านบริบท	4.74	มากที่สุด
1. วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายมหาวิทยาลัย	4.74	มากที่สุด
2. โครงการสอดคล้องกับหลักความเชื่อของนักศึกษา	4.70	มากที่สุด
3. กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สามารถนำไปปรับใช้ได้จริง	4.78	มากที่สุด
ด้านปัจจัยนำเข้า	4.71	มากที่สุด
1. ความพร้อมของบุคลากร	4.92	มากที่สุด
2. ความพร้อมของสถานที่และอุปกรณ์	4.60	มากที่สุด
3. ความพร้อมของงบประมาณ	4.58	มากที่สุด
4. ความเหมาะสมของระยะเวลา	4.75	มากที่สุด

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
ด้านกระบวนการ	4.63	มากที่สุด
1. วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายมหาวิทยาลัย	4.74	มากที่สุด
2. วิทยากรสามารถตอบคำถามได้ตรงประเด็น	6.63	มากที่สุด
3. วิทยากรสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาได้เหมาะสม	4.66	มากที่สุด
4. วิทยากรสามารถสร้างแรงจูงใจในการฟังได้	4.59	มากที่สุด
5. เนื้อหาในการอบรมสอดคล้องกับความต้องการ	4.68	มากที่สุด
6. การจัดลำดับความต่อเนื่องของเนื้อหาอย่างเป็นระบบ	4.62	มากที่สุด
ด้านผลผลิต	4.62	มากที่สุด
1. ความรู้ก่อนเข้าร่วมอบรม	4.50	มากที่สุด
2. ความรู้หลังการอบรม	4.67	มากที่สุด
3. ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ	4.70	มากที่สุด

อภิปรายผลการศึกษา

ด้านบริบทการส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรม ตามความเชื่อในหลักคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือมีความเหมาะสม อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยหาดใหญ่ได้ให้การส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับปรัชญาของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ รู้คิด รู้ธรรม รู้สำเร็จ (มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 2560) รู้คิด คือให้นักศึกษาได้รู้จักกระบวนการคิด วิเคราะห์ บูรณาการความรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รู้ธรรม ให้นักศึกษาได้เรียนรู้และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมทั้งในห้องเรียนและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักความเชื่อทางศาสนาของตนเอง รู้สำเร็จ ให้นักศึกษานำกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน นำหลักคำสอนของศาสนา ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และสามารถเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ต่อไปได้ในอนาคต

ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่าสามารถอธิบายสามมิติ ดังนี้ ด้านผู้บริหารของมหาวิทยาลัย มีนโยบายสนับสนุนงบประมาณโครงการที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม อีกทั้งมหาวิทยาลัยมีบุคลากรมุสลิมที่มีความพร้อมและมีแนวคิดสนับสนุนนโยบายของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ส่วนในมิติด้านสถานที่ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ให้การสนับสนุนสถานที่และอุปกรณ์สำหรับการจัดโครงการซึ่งสถานที่ในการจัดมีความเหมาะสมและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีความทันสมัย ส่วนมิติด้านสื่อและเทคโนโลยี ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามแนวทางของศาสนาอิสลาม แสดงให้เห็นว่าปัจจัยนำเข้าของโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลามมีความพร้อมในทุกมิติ ทำให้เป็นปัจจัยที่ทำให้โครงการสำเร็จ สอดคล้องกับ มณีรัตน์ ชีระวิวัฒน์ (2558) ที่กล่าวว่า การประเมินปัจจัยนำเข้า เป็นการประเมินศักยภาพของหน่วยงานและกลยุทธ์หรือกิจกรรมการดำเนินงานที่เหมาะสมกับพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย เมื่อพูดถึงปัจจัยนำเข้าส่วนใหญ่จะพูดถึงความพร้อมในด้าน 3M ได้แก่ Man Money Material จะเห็นได้ว่า Man และ Money มีความสอดคล้องกับมิติด้านผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่สนับสนุนงบประมาณในการจัดโครงการ และมีบุคลากรภายในหน่วยงานที่มีศักยภาพและความพร้อมในการจัดโครงการ ส่วนด้าน Material สอดคล้องกับมิติด้านสถานที่และมิติด้านสื่อและเทคโนโลยี ที่ทางมหาวิทยาลัยมีสถานที่ ๆ พร้อม รวมทั้งสื่อและเทคโนโลยีสำหรับการจัดโครงการให้ประสบความสำเร็จ

ด้านกระบวนการ พบว่า มีกระบวนการสำคัญที่ส่งผลให้การจัดโครงการประสบความสำเร็จมีดังนี้ กระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินโครงการที่เป็นบุคลากรมุสลิมและมีการเชิญวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีประสบการณ์โดยตรงในการจัดอบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษาโดยกระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินโครงการ มหาวิทยาลัยได้มีคำสั่งแต่งตั้งบุคลากรที่เป็นมุสลิมให้เป็นคณะกรรมการดำเนินโครงการ ส่วนด้านวิทยากรนักศึกษาประเมินผลความพึงพอใจวิทยากรอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าวิทยากรที่มาอบรมให้ความรู้แก่นักศึกษาสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่นักศึกษาได้เป็นอย่างดี

ด้านผลผลิต พบว่า ในการจัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลามประจำปี 2560 นักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการผ่านการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลามคิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งได้มีการประเมินผลการจัดโครงการ โดยให้นักศึกษานำเสนอสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้ในการอบรมเป็นกลุ่ม พบว่านักศึกษาสามารถอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้และถ่ายทอดผลจากการอบรมได้และสามารถปฏิบัติตนในระหว่างการเข้าร่วมโครงการตามหลักศาสนาของตนเองได้อย่างเหมาะสม แสดงให้เห็นว่าผลจากการอบรมสามารถส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ในอนาคตได้

ด้านผลกระทบ พบว่า ในการจัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลามประจำปี 2560 ผู้เข้าร่วมโครงการได้ปฏิบัติตนตามคุณธรรม จริยธรรมของศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัดมากขึ้นกว่าเดิม เห็นได้จากการใช้สื่อโซเชียลมีเดีย มีการโพสต์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันอย่างระมัดระวังมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการแชร์และโพสต์เรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมและเรื่องศาสนามากขึ้น แสดงให้เห็นว่าการจัดโครงการทำให้นักศึกษาซึมซับในบรรยากาศการประกอบศาสนกิจตามหลักความเชื่อทางศาสนาและเข้าใจบริบทการปฏิบัติตนการเป็นมุสลิมที่ดีตามแนวทางและตามคำสอนของศาสนาอิสลามได้จนนำไปสู่ข้อเสนอให้มีการจัดโครงการนี้ที่มีสัปดาห์มากกว่าจัดในมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

สำหรับการจัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแนวอิสลามประจำปี 2560 นักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการมีข้อเสนอแนะว่าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมเป็นค่ายที่ดีมากและควรจัดให้มีขึ้นในทุก ๆ ปี แต่ควรจัดโครงการที่มีสัปดาห์มีความเหมาะสมมากกว่าจัดในมหาวิทยาลัย เนื่องจากความสะดวกและความเหมาะสมในการปฏิบัติศาสนกิจระหว่างผู้ชายและผู้หญิงและควรเพิ่มระยะเวลาในการจัดโครงการให้มากกว่านี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2542). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความ รับผิดชอบ. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. (2561). คู่มือนักศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2561. หาดใหญ่: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
HATYAI UNIVERSITY

มณีรัตน์ ชีระวิวัฒน์ (2558). การประเมินผลโครงการสุศึกษาและส่งเสริมสุขภาพ วารสารสุศึกษา
กันยายน-ธันวาคม 2558 ปีที่ 38 เล่มที่ 131.

Stufflebeam DL. et al. Educational evaluation and decision making. Itasca, Illinois :
Peacock Publishing 1971.